

Załącznik
do Uchwały Nr VIII/60/2011
Rady Miejskiej w Mroczy
z dnia 29 kwietnia 2011 r.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W
RODZINIE
DLA MIASTA I GMINY MROCZA
NA LATA 2011 - 2012**

Mrocza, kwiecień 2011 r.

Spis treści

Wstęp.	3
1. Zjawisko przemocy w rodzinie.	4
1.1. Definicje.	4
1.2. Przyczyny przemocy w rodzinie – model ekologiczny.	5
1.3. Skutki przemocy.	5
1.3.1. Skutki indywidualne.	6
1.3.2. Skutki społeczne.	6
1.3.3. Skutki ekonomiczne.	6
2. Przemoc w świetle aktów prawnych.	7
2.1. Konstytucja RP.	7
2.2. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	7
2.3. Ustawa kodeks karny.	7
2.4. Ustawa kodeks postępowania karnego	8
2.5. Ustawa kodeks postępowania cywilnego.	8
2.6. Ustawa o pomocy społecznej.	8
2.7. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	8
3. Rozmiary przemocy.	8
3.1. Rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie w świetle danych ogólnopolskich od 1999 roku.	8
4. Cele programu.	10
4.1. Cel strategiczny.	10
4.1.1. Cel szczegółowy.	10
4.1.2. Cel szczegółowy.	11
4.1.3. Cel szczegółowy.	11
4.2. Cel strategiczny.	11
4.2.1. Cel szczegółowy.	11
4.2.2. Cel szczegółowy.	12
4.2.3. Cel szczegółowy.	12
5. Podmioty realizujące program.	13
6. Zakładane efekty realizacji programu.	14
7. Finansowanie programu.	14
8. Postanowienia końcowe.	14

Wstęp

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i jako takie leży w kręgu zainteresowań zarówno osób związanych ze „światem nauki”, jak również „praktyków”. Do tej ostatniej grupy należą: pracownicy socjalni, pracownicy służby zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, funkcjonariusze organów ścigania, terapeuci, pracownicy organizacji pozarządowych, etc).

Ze względu na wieloaspektowy charakter można powiedzieć, że interesujący nas problem posiada wiele oblicz i manifestuje się w różnorodny sposób. Dowodem na taki stan rzeczy jest nie tylko mnogość definicji i typologii pojęcia „przemoc w rodzinie”, ale również istnienie i wykorzystywanie różnorodnych metod przeciwdziałania temu zjawisku.

Problem przemocy w rodzinie (dotychczas „włożony” gdzieś między problematykę alkoholizmu, przemian więzi i relacji rodzinnych oraz ubóstwa rodzin) przeżywa swoisty „naukowy” i „pozanaukowy” renesans. Dowodem na to może być chociażby ciągle rosnąca liczba publikacji poświęconych przemocy w rodzinie, zwiększająca się liczba realizowanych badań naukowych w tym zakresie, zwiększająca się liczba organizacji pozarządowych i agend rządowych odpowiedzialnych za przeciwdziałanie temu zjawisku. Analizując pozytywne skutki toczącej się debaty społecznej o różnych obliczach i przyczynach przemocy w rodzinie wskazać trzeba z całą stanowczością, że są one nie tylko naukowe (teoretyczne), ale coraz częściej mają swój wymiar praktyczny. Mowa tutaj o podejmowaniu przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe wspólnych wysiłków prowadzących do opracowywania i realizacji programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednakże do pełnego sukcesu i powodzenia, w realizowaniu gminnych, wojewódzkich i ogólnokrajowych programów, potrzebne jest zawiązanie ścisłej koalicji różnego rodzaju podmiotów pośrednio bądź bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Analizując mrodeckie doświadczenia wydaje się, że jedynie regularna międzysektorowa współpraca wielu instytucji i organizacji (ośrodków pomocy społecznej, placówek służby zdrowia i oświaty, wymiaru sprawiedliwości, organizacji pozarządowych oraz jednostek badawczych) może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie. Wydaje się również, że bez systemowego rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie, trudno jest mówić o budowaniu społeczeństwa obywatelskiego.

Podstawy prawne programu:

- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493);
- Ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.);
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2002 r., Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.);
- Uchwała nr XXVIII/108/08 Rady Miejskiej w Mroczy z dnia 28 listopada 2008 w sprawie przyjęcia wieloletniego planu rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza na lata 2008 – 2020”.

1. Zjawisko przemocy w rodzinie.

Na zjawisko przemocy w rodzinie można patrzeć z różnych punktów widzenia przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat sprawcy. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Perspektywa społeczna to odbiór społeczny zjawiska przemocy w rodzinie, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy, prospołeczność obywateli, postawy i czynniki mogące sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć również z perspektywy:

- prawnej - kiedy akt przemocy jest przestępstwem skodyfikowanym w kodeksie karnym i zagrożonym określoną karą,
- moralnej – kiedy dokonywanie przemocy to krzywdzenie słabszego, a sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych,
- psychologicznej – kiedy przemoc to sytuacja cierpienia i bezradności, która odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne oraz złożone procesy interakcji między sprawcą a osobą doświadczającą przemocy.

Z każdego punktu widzenia przemoc w rodzinie może być różnie opisywana, może wywoływać różnorodne emocje, począwszy od skrajnego współczucia po niepohamowany gniew i sprzeciw. Jakby nie patrzeć, pomimo sporów definicyjnych, zjawisko przemocy w rodzinie (intencjonalne działanie członka rodziny, wykorzystującego nierównowagę sił, naruszające prawo i dobra osobiste) jest przede wszystkim indywidualnym dramatem osób jej doświadczających i jako takie staje się przedmiotem publicznej debaty.

1.1. Definicje

Przemoc w rodzinie, w świetle Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osobami najbliższymi są: małżonek, dzieci, rodzice, rodzeństwo, powinowaci, przysposobieni oraz ich małżonkowie, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Do form przemocy w rodzinie zalicza się przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną.

- **Przemoc fizyczna to:** popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, powodowanie oparzeń, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.
- **Przemoc psychiczna to:** wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, itp.

- **Przemoc seksualna to:** wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecim i sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych, itp.

W przypadku dzieci częściej używa się określenia dziecko wykorzystywane seksualnie.

Dziecko wykorzystywane seksualnie to każda jednostka ludzka w wieku bezwzględnej ochrony (wiek ten określa prawo), którą osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest seksualne zaspokojenie osoby dorosłej (w/g SCOSAC - Standing Committee on Sexually Abused Children). W Polsce określono ten wiek na 15 lat. Oznacza to, że każdy kontakt o charakterze seksualnym osoby dorosłej z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystaniem seksualnym, nawet jeśli dziecko wyraziło zgodę na kontakt seksualny.

- **Przemoc ekonomiczna i zaniedbanie to:** odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, brak opieki i uniemożliwianie zaspokajania podstawowych potrzeb fizjologicznych (związanych ze snem, jedzeniem, higieną) itp.

1.2. Przyczyny przemocy w rodzinie – model ekologiczny

Przemoc jest problemem złożonym, jest wynikiem zależności pomiędzy czynnikami biologicznymi, społecznymi, kulturowymi, ekonomicznymi i politycznymi. Model ekologiczny pomaga badać czynniki wpływające na zachowanie (ryzyko bycia sprawcą lub ofiarą) dzieląc je na cztery kategorie:

- czynniki biologiczne (charakterystyka demograficzna, zaburzenia psychiczne, nadużywanie substancji psychoaktywnych, wcześniejsze zachowania agresywne lub doświadczenie przemocy);
- stosunki z najbliższymi (z rodziną, przyjaciółmi i partnerami);
- konteksty społeczne – charakterystyka otoczenia (szkoła, praca, sąsiedzi);
- czynniki socjologiczne (dostępność broni, normy społeczne i kulturowe, politykę zdrowotną, edukacyjną, gospodarczą i społeczną).

Model ekologiczny wyjaśnia przyczyny przemocy i ich złożonych interakcji pokazując jednocześnie, jakie działania należałoby podjąć (i na jakich poziomach), aby zapobiegać przemocy:

- modyfikowanie indywidualnych zachowań zwiększających ryzyko;
- zapewnienie profesjonalnej pomocy i wsparcia dla rodzin z zaburzeniami, monitorowanie miejsc publicznych oraz podejmowanie kroków w celu rozwiązywania problemów mogących prowadzić do przemocy;
- przeciwdziałanie niepożądanym postawom i praktykom o podłożu kulturowym.

1.3. Skutki przemocy

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie to nie tylko ukazanie jej przyczyn, definicji oraz form występowania, ale również wskazanie na jej główne skutki. Do najczęstszych skutków stosowania przemocy w rodzinie zaliczyć należy skutki o charakterze indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym.

1.3.1. Skutki indywidualne

Osoby uwiękane w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy, ponoszą skutki o charakterze indywidualnym.

Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność.

W przypadku dzieci – ofiar przemocy - skutkiem może być: śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa, trwałe kalectwo. Skutkiem mogą być też: urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, sięganie po środki uzależniające, uzależnienie, prostytuowanie się, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym.

Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa (najczęściej po zabójstwie ofiary), mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

1.3.2. Skutki społeczne

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające.

Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorosli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

1.3.3. Skutki ekonomiczne

Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwiękanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie.

- 1) **Policja** – wielokrotne interwencje w domach, przyjmowanie pokrzywdzonych w komisariatach, wizyty dzielnicowych i funkcjonariuszy ds. nieletnich w miejscu zamieszkania rodzin dotkniętych

przemocą, umieszczanie sprawców w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, sporządzanie pism i wniosków do instytucji, m.in. w przedmiocie uzależnienia czy o wgląd w sytuację rodziny i dziecka, prowadzenie dochodzeń, izby dziecka.

2) **Służba zdrowia** – leczenie chorób psychosomatycznych i zaburzeń psychicznych - ambulatoryjne i szpitalne, leczenie skutków urazów doznanych w wyniku przemocy, w tym zabiegi chirurgiczne, rehabilitacja po urazach.

3) **Pomoc społeczna** – zasiłki celowe, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, prowadzenie: placówek opiekuńczo-wychowawczych (koszty opieki i wychowania dzieci), placówek interwencyjnych dla nieletnich, zespołów opiekuńczych (całodobowa opieka i udostępnienie schronienia), mieszkań chronionych, ośrodków interwencji kryzysowej, specjalistycznych ośrodków wsparcia, hosteli dla ofiar przemocy.

4) **Edukacja** – zajęcia reedukacyjne i wyrównawcze, nauczanie indywidualne, klasy integracyjne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i socjoterapii.

5) **Zakłady karne i areszty śledcze** – koszty utrzymania i resocjalizacji osób aresztowanych i skazanych.

6) **Ministerstwo Sprawiedliwości** – schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze.

7) **Prokuratura i sąd (karny i rodzinny)** – prowadzenie spraw, opłacanie kuratorów.

8) **ZUS** – zwolnienia lekarskie i renty.

9) **Pracodawcy** – gorsza wydajność pracy osób, które żyją w przewlekłym stresie, zwolnienia lekarskie.

2. Przemoc w świetle aktów prawnych

Już ustawa zasadnicza, jaką jest Konstytucja RP, gwarantuje obywatelowi ochronę przed wszystkimi rodzajami przemocy. Sposoby i rodzaje działań, związanych z przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie, precyzują niżej wymienione akty prawne.

2.1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

– Art. 40 Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych.

2.2. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz.1493)

2.3. Ustawa kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.), w szczególności artykuły:

– Art. 148, - Art. 149, - Art. 156, - Art. 157, Art. 157a, - Art. 160, - Art. 162,
– Art. 189,- Art. 190, - Art. 191, - Art. 197, - Art. 200. - Art. 201, - Art.202, -Art.207, - Art. 210,
– Art. 217.

- 2.4. **Ustawa kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89 poz. 555 z późn. zm.),** w szczególności artykuł:
– Art. 304
- 2.5. **Ustawa kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43 poz. 296 z późn. zm.),** w szczególności artykuł:
– Art. 572
- 2.6. **Ustawa o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.),** w szczególności artykuły:
– Art. 2, - Art. 7, - Art. 17, - Art. 46, - Art. 47, - Art. 70, - Art. 107
- 2.7. **Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2002 r., Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),** w szczególności artykuły:
– Art. 2, - Art. 4

3. Rozmiary przemocy

Trudno w sposób jednoznaczny określić skalę zjawiska przemocy w rodzinie nie tylko na poziomie ogólnopolskim, ale również i lokalnym (na poziomie Gminy Mrocza). Związane jest to przede wszystkim z wielością danych zbieranych przez różnorodne instytucje pośrednio i bezpośrednio analizujące przypadki stosowania przemocy w rodzinie, jak również przez charakter tych danych (inne są dane pochodzące z procedury niebieskiej karty, inne z sądów rejonowych czy prokuratury rejonowej). Trudność w jednoznacznym określeniu rozmiarów zjawiska związana jest również z faktem stosowania przez instytucje różnorodnych typologii i klasyfikacji agregowanych danych (podejrzanie przemocy i jej stwierdzenie, osoba skazana i niewinna, interwencje osobiste i telefoniczne). Mając na uwadze fakt braku możliwości porównywania danych dotyczących skali przemocy w rodzinie poniżej przedstawiono skalę zjawiska przemocy w ujęciu ogólnopolskim.

3.1. Rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie w świetle danych ogólnopolskich od 1999 roku.

Analizując dane z lat 1999 – 2008 rok, pochodzące z procedury „Niebieska Karta”, można stwierdzić, że dwukrotnie wzrosła liczba przeprowadzonych interwencji domowych (w 1999 roku było ich 376.538, natomiast w 2008 roku - 658.651) widoczne jest również zwiększenie liczby interwencji dotyczących przemocy domowej (z 72.031 w roku 1999 do ponad 86.455 w roku 2008).

Z danych policyjnych wynikają ponadto poniższe wnioski.

a) Sprawców przemocy jest zdecydowanie mniej niż osób jej doświadczających.

Z danych ogólnopolskich wynika, że na jednego sprawcę przypada około 1,6 ofiary.

b) Przemocy w rodzinie najczęściej doświadczają kobiety.

Z analizy danych ilościowych jednoznacznie wynika, że w Polsce ok. 60% wszystkich osób doświadczających przemocy w rodzinie to kobiety. Drugą najliczniejszą grupą osób doświadczających przemocy w rodzinie są dzieci do lat 13 (ok. 24%) oraz osoby nieletnie między 13 a 18 rokiem życia (12-13%). Warto wskazać, że z roku na rok w Polsce obserwuje się wzrost odsetka mężczyzn, którzy

stali się ofiarami przemocy w rodzinie. Na przestrzeni ostatnich 11 lat odsetek mężczyzn będących ofiarami przemocy wzrósł prawie dwukrotnie z 4% w roku 1999 (4.239 mężczyzn) do 7,3% w roku 2008 (10.664 mężczyzn).

c) Głównym sprawcą przemocy w rodzinie jest mężczyzna.

95% wszystkich sprawców w Polsce to mężczyźni.

Jak wskazują dane pochodzące z procedury „Niebieskiej Karty” odsetek kobiet – sprawców przemocy kształtuje się na poziomie 3%. Warto w tym miejscu wskazać, iż z roku na rok w ciągu ostatniej dekady podwoiła się liczba kobiet, które są sprawcami przemocy (z 1.838 kobiet w roku 1999 do 3.942 w roku 2008). Do zupełnej rzadkości należą sytuacje, w której sprawcą przemocy jest osoba nieletnia (0,4 %), a udział procentowy nieletnich sprawców przemocy od ponad dziesięciu lat pozostaje niezmienny.

d) Przemoc w rodzinie ściśle związana jest z występowaniem problemu alkoholowego.

Jak się okazuje 79% wszystkich sprawców przemocy w rodzinie w Polsce dokonywało aktów przemocy będąc pod wpływem napojów alkoholowych. Dane zbierane od 2003 roku wskazują, iż liczba sprawców przemocy dokonujących wykroczeń pod wpływem alkoholu zasadniczo nie zmienia się.

e) Coraz więcej przypadków stosowania przemocy w rodzinie zgłaszanych jest przez policję do różnego rodzaju instytucji i organizacji.

W stosunku do ogólnej liczby pokrzywdzonych osób, z roku na rok, obserwuje się zauważalny wzrost liczby zgłoszeń aktów przemocy do różnego rodzaju instytucji pomocowych świadczących wsparcie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. W roku 1999 odsetek kierowanych przez funkcjonariuszy spraw do instytucji kształtował się na poziomie 23%, w roku 2007 odsetek ten wzrósł dwukrotnie i wyniósł ponad 48%. Można, zatem powiedzieć, że co drugi akt przemocy zgłoszony w trakcie procedury „Niebieskiej karty” przekazywany jest dalej do specjalistów. Najwięcej przypadków aktów przemocy (43%) przekazywanych jest do gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, o co trzeciej sprawie informowany jest ośrodek pomocy społecznej (31,6%).

Tabela: Liczba przeprowadzonych interwencji domowych przez Policję – dane ogólnopolskie: Komenda Główna Policji

Liczba przeprowadzonych interwencji Policji DANE OGÓLNOPOLSKIE										
LATA	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Interwencje domowe ogółem	376.538	479.602	482.007	559.387	593.727	610.941	608.751	620.662	718.819	658.651
Dotyczące Przemocy domowej	72.031	86.146	86.545	96.449	85.512	92.495	96.773	96.099	81.403	86.455
LICZBA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DANE OGÓLNOPOLSKIE										
LATA	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ogółem	96.955	116.644	113.793	127.515	137.299	150.266	156.788	157.854	130.682	139.747
kobiety	55.241	67.678	66.991	74.366	80.185	88.388	91.374	91.032	76162	81.985
Mężczyźni	4.239	5.606	5.589	7.121	7.527	9.214	10.387	10.313	8.556	10.664
dzieci do lat 13	23.929	27.820	26.305	30.073	32.525	35.137	37.227	38.233	31.001	31.699
małoletni 13-18 lat	13.546	15.540	14.908	15.955	17.062	17.527	17.800	18.276	14.963	15.399
LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY W RODZINIE DANE OGÓLNOPOLSKIE										
LATA	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ogółem	56.847	70.457	69.138	76.991	83.330	91.920	97.142	96.775	81.742	86.568
kobiety	1.838	2.571	2.361	2.903	2.861	3.501	4.153	4.074	3.632	3.942
mężczyźni	54.669	67.309	66.376	73.759	80.233	88.180	92.776	92.526	77.939	82.425
nieletni	340	577	401	329	236	239	213	175	171	201
LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ BĘDĄCYCH POD WPŁYWEM ALKOHOLU DANE OGÓLNOPOLSKIE										
LATA	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ogółem	48.459	58.664	56.056	60.884	64.064	70.203	74.633	74.772	63.303	61.991
kobiety	-	-	-	-	1.305	1.780	2.255	2.126	2.073	1.949
mężczyźni	-	-	-	-	62.690	68.382	72.315	72.588	61.085	59.987
nieletni	-	-	-	-	69	41	63	58	145	55
Przewiezionych do izb wytrzeźwień/ policyjnych pomieszczeń ogółem	25.647	31.655	29.874	31.650	19.521	20.745	19.521	18.536	15.875	15.434
kobiety					297	471	657	630	481	476
mężczyźni					19.217	20.264	18.848	17.889	15.405	14.951
nieletni					7	10	16	17	7	7

4. Cele programu

4.1. Cel strategiczny

Zwiększenie znaczenia profilaktyki w obszarze rozwiązywania problemów związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

4.1.1. Cel szczegółowy

Zwiększenie wiedzy i umiejętności sprzyjających życiu bez przemocy wśród mieszkańców Gminy Mrocza.

Działania:

- a) Prowadzenie społecznych kampanii informacyjno-edukacyjnych adresowanych do ogółu dorosłych dotyczących rozwoju dzieci, ich potrzeb, rozwiązywania problemów bez przemocy.
- b) Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci (począwszy od przedszkola) i młodzieży na temat ról związanych z płcią, praw dzieci, wyrażania uczuć, komunikacji, asertywności, rozwiązywania problemów bez przemocy.
- c) Prowadzenie zajęć warsztatowych dla rodziców mających na celu podniesienie ich kompetencji wychowawczych.
- d) Prowadzenie grup wsparcia dla rodziców dzieci w różnym wieku.
- e) Prowadzenie grup wsparcia dla rodziców z grup ryzyka (m.in. dla młodych samotnych matek, rodziców dzieci niepełnosprawnych, przewlekle chorych).
- f) Prowadzenie warsztatów dla kobiet i mężczyzn na temat asertywności, poczucia własnej wartości, rozwiązywania konfliktów bez przemocy.

4.1.2. Cel szczegółowy

Zwiększenie zaangażowania mężczyzn na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

Stwarzanie warunków sprzyjających włączaniu się mężczyzn w realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy, a zwłaszcza programów profilaktyki dla dzieci i młodzieży.

4.1.3. Cel szczegółowy

Określenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Mrocza oraz poziomu świadomości społecznej na temat tego zjawiska.

Działania:

- a) Prowadzenie badań socjologicznych dotyczących skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz różnych jej aspektów.
- b) Prowadzenie badań socjologicznych dotyczących świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie.

4.2. Cel strategiczny

Poprawa jakości systemu pomocy osobom uwiłkanym w przemoc w rodzinie.

4.2.1. Cel szczegółowy

Zwiększenie umiejętności diagnozowania przemocy w rodzinie i podejmowania skutecznych interwencji przez przedstawicieli różnych instytucji.

Działania:

- a) Umożliwianie przedstawicielom instytucji zajmujących się pomocą osobom doświadczającym przemocy podnoszenia kwalifikacji poprzez organizowanie i prowadzenie szkoleń w tym zakresie.

b) Budowa sieci - wymiana informacji, rozwijanie i umacnianie współpracy różnych instytucji w zakresie rozpoznawania przemocy wobec dorosłych i dzieci oraz podejmowanie działań mających na celu jej zatrzymanie.

4.2.2. Cel szczegółowy

Wzrost udziału ofiar przemocy w dostępnych formach pomocy.

Działania:

- a) Prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych, adresowanych do świadków, mających na celu zachęcenie ich do reagowania w sytuacji przemocy.
- b) Prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych (adresowanych do osób dorosłych, dzieci i młodzieży doświadczających przemocy) mających na celu pomoc w zidentyfikowaniu się im z sytuacją przemocy oraz zachęcenie do zwrócenia się o pomoc.
- c) Prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży mających na celu przekazanie im podstawowych informacji na temat przemocy oraz zachęcenie do zwrócenia się o pomoc, jeśli doznają krzywdzenia.
- d) Rozpoznawanie sygnałów przemocy wobec dorosłych i dzieci przez przedstawicieli różnych instytucji (służby zdrowia, pomocy społecznej, oświaty, policji, sądów rodzinnych, kościołów) i podejmowanie działań mających na celu zatrzymanie przemocy.
- e) Umożliwianie osobom doświadczającym przemocy (dorosłym, młodzieży i dzieciom) korzystania z profesjonalnej pomocy medycznej, psychologicznej, duchowej, socjalnej i prawnej mającej na celu pomoc doraźną oraz pomoc w uwolnieniu się z sytuacji przemocy.
- f) Umożliwianie osobom, które doświadczały przemocy, korzystania z pomocy medycznej, psychologicznej i duchowej mającej na celu poradzenie sobie ze skutkami przemocy (zespołem stresu pourazowego, zaburzeniami depresyjnymi, lękowymi i innymi).
- g) Udzielanie konsultacji psychologicznych i prowadzenie grup wsparcia dla rodziców zastępczych i dyrektorów rodzinnych domów dziecka pełniących opiekę nad dziećmi, które doświadczały krzywdzenia w rodzinach.
- h) Resocjalizacja i socjoterapia nieletnich i młodych dorosłych przejawiających zachowania antyspołeczne będące skutkiem wychowywania się w rodzinie dotkniętej przemocą.

4.2.3. Cel szczegółowy

Wzrost liczby sprawców, wobec których podejmowane są działania interwencyjne i korekcyjne.

Działania:

- a) Interwencje policji, zakładanie „Niebieskich Kart”.
- b) Wizyty dzielnicowych.
- c) Prowadzenie dochodzeń przez policję pod nadzorem prokuratury.
- d) Prowadzenie spraw karnych przez sąd.
- e) Nadzór kuratorów sądowych.
- f) Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych, asystentów rodzin.

- g) Udzielanie konsultacji psychologicznych, psychiatrycznych i seksuologicznych.
- h) Leczenie farmakologiczne (psychiatryczne i seksuologiczne).
- i) Kierowanie do placówek leczenia odwykowego i terapia odwykowa.
- j) Prowadzenie terapii behawioralno-poznawczej mającej na celu powstrzymanie zachowań agresywnych.
- k) Długoterminowa terapia nastawiona na pomoc w rozwiązaniu problemów będących przyczyną stosowania przemocy.

5. Podmioty realizujące program

PODMIOT	ZADANIA	
<i>Instytucje i organizacje realizujące program</i>	<i>Profilaktyka</i>	<i>Pomoc osobom uwikłanym w przemoc</i>
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy	Kampanie społeczne informacyjno - edukacyjne	Praca socjalna; asystentura rodzin; poradnictwo: prawne, psychologiczne i pedagogiczne; wsparcie finansowe; zapewnienie schronienia osobom bezdomnym lub potrzebującym wsparcia; warsztaty pogłębiające umiejętności wychowawcze rodziców; koordynacja działań zespołu interdyscyplinarnego.
Punkt konsultacyjno – Interwencyjny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mroczy	Kampanie społeczne informacyjno – edukacyjne oraz profilaktyka	Przeprowadzanie rozmów w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - wsparcia emocjonalnego, - dotyczących sposobu reagowania na przejawy agresji, przemocy ze strony członków rodziny, praw osób poszkodowanych przestępstwem z art 207 kk, - redagowanie pozów o rozwód, separację, wnioski w zakresie innych czynności prawnych (zamiana orzeczonej kary ograniczenia wolności na zastępczą karę grzywny i jej rozłożenie na raty) - redagowanie odwołań na pisma urzędowe, procesowe, - udzielanie informacji z zakresu wybranych zagadnień z Kodeksu Karnego, Kodeksu Karnego Wykonawczego, Kodeksu Rodzinnego i Cywilnego, postępowania przed sądem, sposobu wnioskowania o zwolnienie z kosztów składania wniosków, o powołanie pełnomocnika, - redagowanie wzorów wniosków doniesień o popełnieniu lub podejrzeniu popełnienia przestępstw z art. 207 kk.
Biuro Porad Obywatelskich		Pomoc w pisaniu wniosków, pozwów; pomoc w pisaniu odpowiedzi na pisma urzędowe; poradnictwo prawne.
Zespół Interdyscyplinarny		Planowanie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy na podstawie oceny zagrożonych przemocą środowisk rodzinnych; podejmowanie interwencji lub planowanych działań w środowiskach związanych z przemocą.
Instytucje i organizacje realizujące program	Profilaktyka	Pomoc osobom uwikłanym w przemoc
Szkoły	W niektórych szkołach prowadzone są cykliczne zajęcia dot. pedagogizacji rodziców oraz zajęcia z uczniami w ramach programów profilaktycznych.	Konsultacje i porady dla rodziców dzieci sprawiających trudności wychowawcze oraz pomoc psychologiczna i pedagogiczna dla uczniów; podejmowanie interwencji w przypadku

		stwierdzenia przemocy wobec dzieci.
Policja	Opracowywanie i wdrażanie programów prewencyjnych.	Podejmowanie interwencji i sporządzanie dokumentacji z ich przebiegu, tzw. Niebieskiej Karty; wszczynanie postępowań karnych wobec sprawców przemocy; proponowanie sprawcy poddanie się dobrowolnemu uczestnictwu w programie korekcyjno – edukacyjnym; monitorowanie sytuacji w rodzinie przez dzielnicowych; sporządzanie wniosków w celu skierowania osób uzależnionych na leczenia odwykowe oraz do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka; podnoszenie kwalifikacji dot. rozpoznawania przemocy u dorosłych i dzieci poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
Prokuratura Rejonowa		Nadzorowanie prowadzonych przez policję spraw karnych wobec sprawców przemocy.
Sąd Rejonowy		Prowadzenie spraw karnych wobec sprawców przemocy oraz spraw opiekuńczych przed sądami rodzinnymi mającymi na celu ochronę dzieci; nadzory kuratorskie rodzinne i dla dorosłych.
Organizacje pozarządowe		Prowadzenie: świetlic socjoterapeutycznych, klubów młodzieżowych; poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne i prawne; wsparcie rzeczowe.

6. Zakładane efekty realizacji programu

- Zwiększenie liczby i różnorodności realizowanych programów profilaktyki.
- Zwiększenie liczby osób (dorosłych, dzieci i młodzieży) uczestniczących w programach profilaktyki.
- Zwiększenie liczby kampanii społecznych adresowanych do ofiar i świadków przemocy.
- Zwiększenie liczby mężczyzn realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie liczby szkoleń dla przedstawicieli różnych grup zawodowych na temat diagnozowania sytuacji przemocy i podejmowania interwencji.
- Zwiększenie liczby i rodzajów programów pomocy adresowanych do osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie różnorodności i liczby działań interwencyjno – korekcyjnych wobec sprawców przemocy.
- Zwiększenie liczby badań dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.
- Wzrost wiedzy i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

7. Finansowanie program

Działania podejmowane w ramach realizacji programu, związane z osiągnięciem wyznaczonych celów, finansowane będą ze środków budżetu gminy i ochrony zdrowia przeznaczonych na pomoc społeczną. Przewiduje się również współudział w finansowaniu w/w działań ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

8. Postanowienia końcowe

- 1) Po przyjęciu programu przez Radę Miejską w Mroczy program należy przekazać właściwym instytucjom i organizacjom społecznym będącymi realizatorami zawartych w nim zadań.
- 2) Podejmowane zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie winny być promowane w lokalnych mediach.

- 3) Burmistrz Miasta i Gminy Mrocza za pośrednictwem Kierownika M-GOPS w Mroczy składa sprawozdanie z wykonania niniejszego programu na piśmie Radzie Miejskiej w Mroczy po upływie roku.